

توراك بوردى: نيك بويىن آيتىزىز ايتىزىز ايتىزىز
تقىم ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز
آيتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز

74
5

توراك بوردى

ناشرى: توراك بوردى

مدبرى: آق جورى اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۲ ۱۹ مائىس ۱۳۳۲ يىل ۵ جلد ۱۰ صائى ۱۱۰

دارالمعلمینلرده ۱۴۱ ، مکاتب سلطانیه ده ۱۸۴۲ ، مکاتب عالییه مزده ۳۶۸ معلم بولوندیغنه نظرآ
مملکتک عرفان اوردوسی (۱۷،۰۰۰) کشیدن عبارتدر .

معلملرک وطنمز داخلنده صورت توزعنده بویوک فرقلر وارددر . نفوسنه نسبتله معلملری آک
چوق اولان یرلرمز ادرنه ولایتی ایله آیدین ، بیله جک ، اسپارطه ، آطنه ، خریوط حوالیسیدر .
بوراده ۳۰۱-۸۰۰ ارکک نفوسه بر معلم اصابت ایتمکده در .

معلملرک مقداری چوق داها آزددر . ادرنه ، آیدین ، چناق قلعه ، استانبول ، آطنه ، عکا کبی
بعض حوالیده ۱۰۰۰-۴۰۰۰ قادین نفوسه بر معلمه اصابت ایدیور . دیگر محللرده ایسه بو نفوسه
بر معلمه بیله دوشمه مکده در .

شو رقلری ده اوافق بر مقایسه یاییلماسی ایچون قویویورم :

بروسیاده ۱۹۰۶ ده مکاتب ابتدائییه عمومییه معلملرینک عددی ۸۴۹۸۰ ، معلملرک عددی ایسه ۱۷۷۸۴
ایدی ؛ تدریجاً معلملرک عددی آرتقمده در . جاهیر متحده آمریقادا معلملرک عددی معلملرک عددینک
اوجی نسبتنده فضلده در .

مؤسسات علمیه و فقهیه مفتشی : نافع عطف

سباحه

آلتایله طوغری

باشی انجی بیلاک ۱۲ انجی سایینده در .

بیل ۳ - جلد ۶ - سای ۹ ده انقطاعه اوغرامشدی .

قازاقلر بوکون عموماً دین مبین اسلامه سالکدرلر . همده اسلامیه بوتون وارقلریله صادق اولوب
خلافت ذره قدر اهمیت ویرمزلر . کندیلری عصر سعادتنبیری مسلمان اولدقلرینی ادعا ایدرلر . فقط
بو ادعالرینک اصل و اساسی اولماق لازم . چونکه عصر سعادتده حتی خلفا راشدین دورلرنده بیله
تورک عرقه منسوب اقوامدن هیچ بریسنک دین مبین اسلامی قبول ایتدکلری معلوم دکدر . دین
مبین اسلامک ، دیگر منسوبینی آراسنده تحکیم ایتمش اولدینی اخلاق وادابک قازاقلر آراسنده آنجق
بر قسمنه تصادف اولتور . فی الحقیقه بوخصوصده کوجهلاک حیانتک تأثیری ده یوق دکل ایسه ده ، بوتون
قصورى بوکا حل ایتکده طوغری اوله ماز . چونکه قازاقلر خیلی اسکی زمانلردنبیری صلابت دینه یه
مالک مسلمانلر ایله اختلاط ایتدکلری کبی ، کندیلرندن بر چوق ارباب مراق تورکستان ، بخارا
اطرافلرینه ، روسیه ایچرولرینه کیده رک اکال تحصیل ایتدکدن سوکرا قوم وقیله لری آراسنه عودت
ایده رک تعلیم و تربیه ایله اشتغال ایتدکلری معلومدر . هله بکن عصرک ربع اخیرلرندن اعتباراً قازاق
کنجلیرینک حجاز ، مصر علماسندن ، استانبول معارفندن استفاده ایتمکه باشلادقلری ده شایان قیددر .
حتی یورودیکم یرلردن برنده حجازده اکال تحصیل ایدن بر قازاق امامنک جمه خطبه لرینی بلیغ قازاچه
ایله ایراد ایده بیله جک درجه ده معرفت دینه صاحبی اولدیغنی کوردم . هر هفته یکیدن یکیه دینی ،
ونبوی نشر معلومات ایتمکده اولان بومامک قازاقلر آراسنده کی موقی هر درلو تصورک فوقده در .
حالبوکه دارالخلافته بیله بویله لرینه تصادف ایتک قابل اوله مایور .

ایشته شو ملاحظه لره بناءً قازاقلرک اسلامیتی قبولی یک اسکی دورلره طائد اولمدینی فکرندیم . فقط دور سعادتہ رجوع ایدمک قدر اسکی اولماقله برابر یک او قدر یکی ده دکلدر . بعض روس منابعدن ترشح ایدن خبرلره کوره قازاقستانک روسلر اننه کچکدن صوکر اوورلره اسلامیتک نفوذ ایتمک باشلادینی سویلنیور . کویا روس حکومتی یا کشلقله قازاقلری اسلام مذهبنه سالک اعتقاد ایدمک آنلرک کوکلرینی بولمق امیدیه قازاقستانک اوتہ سنه بروسنه جامع شریفلر بنا ایتمش ، یرلیرده بو جامعلری کوره رک اسلامیه میل ایتشلر ایتمش .. بو روایتک طوغری اولمادیغه هیچ شبهه یوق . چونکه قازاقلرک ، روس استیلاسندن اول مسلمان اولدقلرینه دلالت ایدمک بر چوق آثار منقولہ موجوددر . بعض اسکی اوله کگردن باشقه اوچ دورت عصر اوللری یاشایان قازاقلر آداسنده اسلام اسملرینه تصادف اولنمقدهدر . تولاکانیک خفیدلری آراسنده احبت ، قوتومبت ، قوجومبات ، مہمبت .. کبی اسملره تصادف اولنمقدهدر . احبت احمدک ، قوتومبت ، قوتلو محمدک ، قوجومبات ، قوجو محمدک مخرفی اولدینی شہسزدر . ابتدا روس حاکمیتی قبول ایدن ذاتک اسمی ده ابوالخیر اولمشدر . شو حاله کوره بوروایت خرسیتیانلق مبشرلرینک (مسیوئرلرینک) روس حکومتنه اولان طعن وتشنیعلرندن باشقه برشی دکلدر . کویا فرصت النده ایکن اسلامیتله یک آز علاقہ سی اولان آلتی یدی ملیونلق قوجه قازاقستان قطعہ سی خرسیتیانلق عالمه الحاق ایدمک دیکندن بویله بر طعنه مستحق کوریلش اولسه کرک . حقیقتاً قازاقلرک بو کونکی حاللرینه نظراً ایکی اوچ عصر اولیسی روسلرک استیلالری زماننده اسلامیتلری یابانجیلری فرق ایدمیه چکی قدر ضعیف اوله بیلمه سی محتملدر . اوله بیلیرک خرسیتیانلقدن باشقه سی کورمک ایسته میانلر ، قازاقلرک کوزه باته جق قدر قوتلی اولیان اسلامیتلرینی کوروب فرق ایدم مامشلردر .

اوت ، روس حکومتی یا کلیش اوله رق دکل ، بلکہ او یاققلق نتیجه سی اوله رق قازاقلری اداره سنه ایصندیرمق اعلیه بر قاج جامع یایدیرمشدر . فقط عین زمانده ، صاغ الک پارققلریله صاییلہ بیله جک قدر آز اولان جامعلرینه مقابل بوتون قازاقستان حدودینی کلیسالر ، مناسترلر ایله احاطه ایتمشدر . بعض قازاقلرک اوچ بش جامع شریفی کورمکله اسلامیتی قبول ایتملری لازم کلسه ایدی ، یوزلرجه محشم ، مزین کلیسالری کورن اکثریتک یالکز خرسیتیان دکل ، راهب اولملری ایجاب ایدردی . فقط وقوعات بونی کوسترمه یور . بو کون قازاقستانده اہالیسی تورک - قازاق اولمق شرطیله بر خرسیتیان وولوسنه [ناجیه سنه] دکل ، کوچوک برآ وولنه بیله ، حتی بر یوردینه بیله تصادف اولنه ماز . حالبوکه مبشرلرک روس حکومتنه قارشی اولان طعن وتشنیعلری ده طوغری دکل ، چونکه روس حکومتی قازاقلرک خرسیتیانلغه ادخالی ضمننده الندن کافی دریغ ایتما مشدر . اژدر خان ، اورنبورغ کبی ، قازاقستان حدودلرنده کی شهرلر خرسیتیانلغه دعوت ایچون تشکل ایدن جمعیتلرک اوتہ دنبری برر مرکز فعالیتی مثابه سندهدر . حتی بورالره کوندربلن وکوندریله جک والیرکده بو جمعیتلره قارشی بوسبتون یابانجی بولنامسی اصولدن اولدینی سویلنیور . قازاق چوجقلری روسلرک هر درلو دینی مؤسسہ لرینه مجاناً قبول ایدیلدکلری حالده ، قان و دین قرداشلری طرفندن تشکیل اولنان بر مدرسه یه کیرمک تحصیلده بولملری قانوناً ممنوعدر . قازاقستان حدودنده کی مدرسه نک مدرسلرندن قازاق طلبہ سی قبول ایتما مک اوزره

هرسنة سندلر آلتیور... ايشته كوريلیوركه روس حكومتی عهدہ سنہ اصابت ایدن وظیفہ یی ایفا ایتمك خصوصندہ ذرہ قدر قصور ایتمامش وایتمہ یوردی.. یالکزر بو قدر دکل، برنجی آلکساندر زمانلرندن اعتباراً انکلتزہ - آمریکا میسیونر جمعیتارینکده بو بایده برچوق مساعیلری سبقت ایتمشدر. فقط اولجہده دیدیکمز کی، نتیجہ هیچدر: قازاقلر خرستیانلری بردرلو قبول ایتمہ یورلر؛ ایتمہ جکلرده.. یوراسی محققدر. مأمولدرکه بر، ایکی عصرلق تجربہ لری سایہ سنده روسلرده بو حقیقتی تصدیق ایتمکہ موفق اولورلر...

دارالفنون تاریخ دین اسلام مدرسی: حلیم ثابت

تورکلك شرفی

روسبده ساکن غیرروس عنصرلرک برونسوسی. — روسبده ساکن غیرروس عنصرلرک روس بونددروغی آلتندہ کی اجنبی قوملر جمعی « عنوانیله اسوج قراللفنک یانغی اولان (استوفہولم) شہرندہ بر جمعیت تشکیل ایتدکلری و بو جمعیتک شمالی آمریکا جہاں متحدہ رئیس مستر (ولسون) خطاباً بر بیاننامہ نشر ایلمہ دیکی افرنجی ۱۰ مایس تاریخلی برتلغرافنامہده بیلدیریلوردی. اشبوتلغرافنامہ به کورہ، مذکور بیاننامہده شوبہ دنیلمشدر: « بز روسبده ساکن عناصر اجنبیہ و جماعات مذہبیہ منسوبلری روسیہ یی بتون جہاں مدنیت نظرندہ اتہام ایدوب موجودیتک حایہ سی ایچون استمداد ایدیورز. روسیہ (فنلاندیہ) نك مختاریت اداره سی ایحا و برلی لسانی رسا استعمالدن استقاط ایلمشدر. فنلاندیہ اداره سی تمامیلہ بوزولمشدر. فنلاندیہ قانون اساسیہ صادق قالان حا کلر و مأمورلر (سیریا) یی نفی و تفریب ایدلمشدر. روس اردوسی (بالطق) لیلرک مساکنی تخریب ایلمشدر. (لہت) ملتک معارف ملیہ سی و مکتب تشکیلاتی ایحا و امالی وطنلرندن طرد اولنمشدر. روسیہ حکومتی (لیتوانیا) ملتک قتولیک مذہبندہ اولانلری تضییق ایدیور. (لیتوانیا) لیلرک کلیدسارہ طائد املاکی مصادره ایدلمش و (لیتوانیا) اورتہ دن قالدیرلمشدر. لیتوانیا لسانندہ یازیلی کتب مقدسہ کیمده بولنش ایسہ سیریاہ کوندیرلمشدر. (لہ) ملتی عصرلجہ مدت روسلرک قهر و تضییق آلتندہ معناً و مادۃ اضطراب چکمکدهدر. روسیہ نك اطوار جائیہ سی نتیجہ سی اولہرق اہلی مختاریتدن محروم قالمشدر. روسلر موسویلری قتل طامہ تابع طوعقدہدر. روسیہ اوقرائیالیری موعود اولان مختاریتدن محروم ایلش و اسان وادیاتی قهر و تضییق ایتمکده بولنمشدر. روسیہ حکومتی داخلی مملکتندہ ساکنی مسلمان اہالینک اراضی سی غصب ایدوب روسلرہ ویرمشدر. روسیہ کورجی جفتجیلرینک اراضی سی روس جفتجیلرینہ ویرمک اوزرہ استملاک ایلمشدر. »

افرنجی ۱۸ مایس تاریخیلہ (استوفہولم) دن چکیلن دیگر برتلغرافنامہده، یوقاریدہ کی معلومات اکال اولنہرق دنیلورکہ:

« محررلردن آغا اوغلی احمد، آقچورہ اوغلی یوسف وطب فا کولتہ سی معاملرندن حسین زادہ علی بکر روسبده بولونان تورک، تاتار و قیرغیزلر نامنہ « روس بونددوروغی آلتندہ کی اجنبی اقوام جمعی » نہ بر بیاننامہ کوندیرمک بو جمعیت طرفندن جہاں متحدہ رئیس میستر ولسونہ کوندیرلن و روسیہ نك تحت تحکمندہ بولونددروغی اجنبی اقوامہ تضییقاتنہ قارشى پروتستوبی حاوی اولان مخطوطہ بہ موافقتلری بیلدیرمشدر. مومی الہم بویاننامہ لرندہ روسبده کی مسلمان اقوامک اک بسیط، اک ابتدائی حقوقندن بیلہ محروم ایدلکلرینی قید ایلمکدهدر. روسبده کی مسلمانلر کندی مملکتلرندہ اراضی صابین آلہ مدقلری کی الک مقدس وظائف دینیہ لرینی ایفا ایدہ میورلر و تحصیل ایدہ بیلہ جک، تربیہ معنویہ لرینی تأمین ایلمہ بیلہ جک ہر درلو وساططدن محروم بولونیورلر. روسیہ بو اقوامی عو ایتمک و بو سورتہ مرکزی آسیانک اسکی مدنیتنہ طوغری تجمددینہ میدان ویرمہ مک ایستہ یور. »